

גט שהוא בעצם קבלה לתשלום כתובה

דב שחור

בגיטין דף פ. מלמדת המשנה: "כתב סופר גט לאיש, ושובר לאשה; וטעה ונתן גט לאשה, ושובר לאיש, ונתנו זה לזה; ולאחר זמן הרי הגט יוצא מיד האיש ושובר מיד האשה – תצא מזה ומזה, וכל הדרכים האלו בזה"

הסופר כתב עבור האיש גט כדי שיוכל לגרש בו את אשתו. ובנוסף, כתב שובר (קבלה) לאישה שתתן לאיש אחרי שישלם לה את כספי הכתובה שחייב לה עם הגירושין.

ובמקום לתת לאיש את הגט (שייתן אח"כ לאשתו) ואת השובר (שתתן אח"כ האישה לגרוש שלה) הוא התבלבל ונתן לאיש את השובר ולאישה את הגט.

ההסבר המקובל הוא, שהבעל והאישה לא התמקדו בעניינים הפרוצדורליים של הגירושין. קיבלו מהסופר כל אחד את השטר והחליפו ביניהם. גם העדים לא שמו לב. טעות של הסופר, טעות של העדים וטעות של האיש והאישה, מקרה מוזר.

הסבר מפתיע שמעתי מהרב ד"ר יפתח יצחק שנדורפי. במגילות ים המלח בנחל חבר נמצא פפירוס שבו מופיע נוסח מוזר של גט מתקופת בר כוכבא שכתבה אישה לבעלה ולא הנוסח המקובל שבו האיש כותב גט לאשתו.

בשטר כתוב בין השאר "בעשרין לסיון שנת תלת לחרת ישראל לשם שמעון בן כוזיבא נשיא ישראל אנא שלומציון ברת יהוסף קבשן...די הוית בעלה מן קדמת דנן.. הוא לך מנה גט שבקין ותירוכין"
כמה חוקרים, כמו פרופ' טל אילן (במאמר Notes and Observations On a Newly Published Divorce Bill from the Judean Desert)

רצו לטעון שגם נשים כתבו גט לבעליהן שלא כמו המסורת המקובלת שהאיש נותן גט לאישה.

בניגוד להבנה הזו, טוען הרב שנדורפי שיתכן שנוסח השטר שנמצא - הוא בעצם השובר שנתנה האישה לגרוש שלה אחרי שגירשה, ונוסחו דומה לגט רגיל שנותן האיש לאשה. אבל אין שום הליך של נתינת גט כמו שהאיש נותן לאישה.

בגלל שנוסחי השטרות כ"כ דומים היכולת להתבלבל גבוהה מאוד ובכך אפשר להבין את דברי המשנה ביתר קלות.

מצורף צילום השטר (פפירוס 13 נחל חבר [צאלים]) מהאתר של [רשות העתיקות](#) בספריה המקוונת של מגילות ים המלח, ופיענוח השטר מהמאמר של עדיאל שרמר (ציון - רבעון לחקר תולדות ישראל שנה סג תשנ"ח)

קישור לצילום המגילה:

<https://www.deadseascrolls.org.il/explore-the-archive/image/B-497948>

פיענוח השטר מהמאמר של עדיאל שרמר (ציון - רבעון לחקר תולדות ישראל שנה סג תשנ"ח)

1. בעשרין לסיון שנת תלת לחרת ישראל
2. לשם שמעון בר כסבה נשיא ישראל
3. [] ... [] ... [] לא איתי []
4. אנה שלמצין ברת יהוסף קבשן
5. מן עינגרה עמך אנת אלעזר בר חנניה
6. די הוית בעלה מן קדמת דנן דין
7. הוא לך מנה גט שבקין ותרבין
8. [מ]לת מדעה ל[א] איתי לי עמך א[נת]
9. אלעזר על צבת כל מדעם וקים עלה
10. אנה שלמצין כול די על כתב
11. שלמצין ברת יהוסף על נפשה שאלה כתב
12. מתת בור שמעון ממרא
13. ... בר שמעון עד
14. משבלה בן שמעון עד

